

ABRAHAM HANS

DE BRUILOFT VAN JONKER FRANÇOIS

Jan Wellens stak de carbuurlantaarn van zijn fiets aan. 't Was in het kortste van de winter en nog donker als hij weg reed. De fiets beviel hem uitstekend.

Moeder kwam bij hem aan de deur.

Een zware slag dreunde door de ijle morgenlucht.

«Ze schieten. Ha, jonker François trouwt vandaag, maar wij zullen niet van de taarten mee eten», schertste Jan.

«Neen, jongen, ik heb er geen zin voor...»

«Wij krijgen andere taarten. Ha, ik word weer woedend, als ik bepeins, hoe de baron eergisteren vader tergde, omdat ik een fiets heb.»

«Trek u dat niet aan, jongen...»

«Och moeder, wacht maar, het zal wel veranderen! Hoor, ze schieten weer. Dat zal Dries doen... die mag vandaag voor duivel-doet-al spelen, maar het is zijn plezier.»

«Ja, Greta zal ook een zware dag hebben. Ze is misschien al op weg naar baron van Leewerdal. En ze zag er zondag niet goed uit. Zo een dag als nu kan ze ziek maken... Maar het is uw tijd, Jan.»

«Tot vanavond, moeder!»

«Ja, wees voorzichtig onderweg.»

Fluitend reed Jan heen. Ja vandaag trouwde jonker François. Jan Wellens was blij dat hij het kasteel achter ziet liet. Hij twijfelde toch soms nog eens aan Greta. Waarom zag ze in deze dagen vóór het huwelijk van de jonker, zo bleek. Zondag bij haar bezoek had ze weinig gesproken. Ze was kort gebleven. Wat betekende dat allemaal?

Jan reed langs bekende wegen. Aan het kruispunt voorbij het gemeenteplein werd hij aangeroepen, door een voerman van een karretje, die de weg naar Poeke vroeg.

«Naar Poeke», herhaalde Jan. «Wel links... De steenweg loopt recht naar de parochie. Ge kunt niet missen als ge de buurtspoorweg volgt. Ha, nu weet ik, wie ge zijt... Ge heet Poelman, en ge werkt op de fabriek van jonker de Porteira? Moet ge naar zijn bruiloft?»

«Ja, hij heeft zijn slaven uitgenodigd. 't Zal een plezierig feest worden. Bedankt vriend.»

Het karretje sjokte voort. Jan kon niet zien of er zich nog iemand onder huif bevond.

Hij reed door naar Gent. Hij vond het toch vreemd dat werklieden van de fabriek op de bruiloft gevraagd werden.

Misschien wilde baron van Leewerdal er een afvaardiging van onthalen. Hij was volksgezind.

Toen Jan weg reed van huis, stond zijn zuster Greta op. Ze hoorde ook de kanonschoten die dicht bij het kasteel afgevuurd werden.

Het waren voor Greta als slagen op haar hart. Na die akelige reis met mevrouw en Beatrix naar Gent, was ze niet meer naar François toegegaan. Ze had volgehouden met haar wrok te tonen. Enkele keren vond ze 's morgens een briefje van hem onder de deur van haar

kamertje. Ze kon daaruit afleiden dat de jonker bevreesd was. Hij vroeg haar toch geen onbezonnen dingen te doen en zijn huwelijk niet te verstoren.

Greta wist hoe het nog was gebeurd, dat een bedrogen dochter een huwelijksplechtigheid kwam verstoren. O, had zij naar haar gevoel durven handelen. Ze zou straks Beatrix kunnen toeroepen, dat jonker de Porteira haar toebehoorde, dat zij recht had op hem. Maar dan bracht ze haar eigen schande uit.

Ze moest stil zijn en afwachten.

In zijn briefjes had François ook gedoeld op haar vestiging te Gent.

«Nooit,» verklaarde Greta bij zich zelf.

Vandaag moest ze met Martha en Edmond naar het kasteel van baron van Leewerdal en er dienen op het bruiloftsfeest.

Greta had veel lust gevoeld om zich nog ziek te houden, maar ze durfde niet, Edmond zou haar nadien vragen of ze te veel hartzeer had.

«Ge moet u haasten,» bromde Edmond, toen Greta beneden kwam.

«Ge peinst toch niet, dat ge nu ook in de auto naar Poeke rijdt. We moeten als gewone boeren de stoomtram pakken. En het wordt tijd. Moesten we hem missen, de dag zou begonnen zijn met een harde dondervlaag.»

«O, ik ben seffens gereed.»

Greta liep nog eens naar boven om haar klokhoedje, dat ze vergeten had, mee te brengen. Toen ze terug kwam, stond François op het eerste portaal, dat nog in het donker was. Hij greep Greta vast en omhelsde haar.

«Laat me los... ge trouwt straks!» fluisterde Greta nijdig.

Maar ze had wel kunnen wenen in zijn armen.

«Ja, straks trouw ik,» zei hij, haar meetrekkend, naar een verwijderde hoek. «Heb liever medelijden met me. Trouwen voor de wereld. En gij alleen hebt mijn liefde.»

Hij kuste ze weer. Ze sloeg plots de armen om zijn hals.

«Trouw dan niet met haar!» snikte ze. «Ge kunt nog veranderen.»

«Neen, Greta... Maar na mijn huwelijksreis komt gij te Gent wonen.»

«Op reis met een andere.»

«'k Wilde, dat ik al terug was. O, wees vandaag redelijk, toon begrip voor me. En geloof zeker, dat ik altijd aan u zal denken. Ge moet de toestanden begrijpen. Ik heb met mijn vader af te rekenen. Houd moed. Ge komt naar Gent. Dan zijt ge in werkelijkheid mijn vrouwtje en ge zult gelukkig zijn.»

Ze durfde nu niet zeggen, dat ze zijn plan verwierp... Ze voelde alleen haar volle verliefdheid en klemde zich aan hem vast, als om hem uit Poeke weg te houden. Maar dan schrok ze. Beneden was er gerucht. Men moest hen eens betrappen.

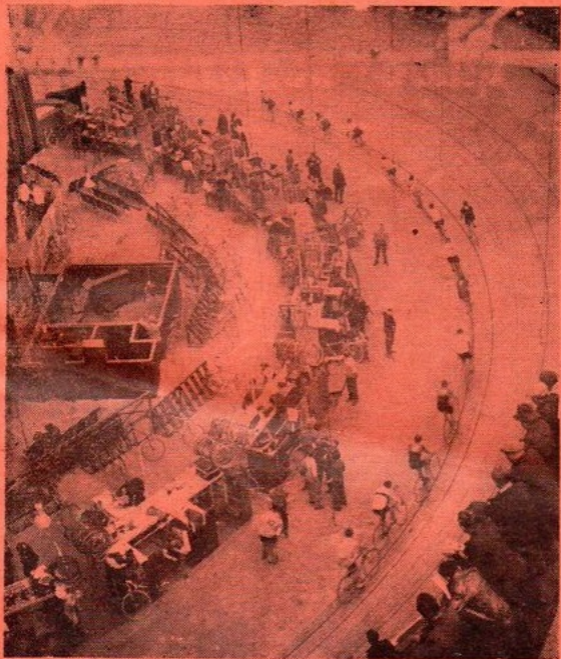
Ze liep op haar tenen heen en droogde haar tranen. Die akelige

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr 451

A. HANS.

De Gestoorde Zesdagenkoers

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

Edmond zou weer iets kunnen zien en toespelingen maken.

Martha en de knecht stonden in de vestibule.

«Wilt ge ons waarlijk de tram doen missen?» vroeg de knecht ontstemd.

«Maar ik ben gereed!» snauwde Greta.

Zo gingen ze heen. Ze kwamen nog net op tijd aan de halte.

Edmond, Greta en Martha stapten uit de tram bij de grote dreef vóór het kasteel Leewerdal waar men een erepoort bouwde. 't Waren pachters van baron van Leewerdal en ze deden het uit welgemeende genegenheid.

Een karretje reed voorbij. De voerman keek bezijden de huif en zei spottend.

«De boeren versieren de dreef voor iemand die alle dagen de zweep op hen legt.»

Edmond keek op.

«Let gij maar liever op uw paard, of het valt nog omver,» spotte hij.

«Nu vier maar hun bruiloft... Wanneer zullen ze op de buiten eens wat verstand krijgen?»

«Ze zullen het toch in de stad niet moeten halen!» hernam Edmond.

Hij begaf zich bij de pachters in de dreef.

Beatrix' ouders en de jonkvrouw zelf, werden even geacht als geliefd op hun dorp.

«Ge maakt het hier schoon,» zei Edmond, wat uit de hoogte tot de pachters.

«Natuurlijk maken we het schoon,» antwoordde een der mannen. «'t Spijt ons wel, dat juffrouw Beatrix van het kasteel vertrekt, maar we willen ze toch eer aan doen. Ze verdient dat.»

«En God geve haar een gelukkig huwelijksleven,» wenste een vrome vrouw.

Greta was voortgegaan. Ze kon niet luisteren naar het gepraat over een huwelijk, terwijl de jaloezie haar nog eens zo fel op het hart brandde, nu ze de woonplaats van de bruid naderde.

«Zijt ge zo haastig?» bromde Edmond haar inhalend.

«'t Is te koud, om te staan babbelen.»

«Of te warm van binnen.»

Hij kwam dicht bij haar en fluisterde :

«'t Is voor u maar best dat de jonker «De Donk» verlaat... Ge moogt kwaad zijn of niet, maar ik zeg het toch.»

«Leugens...»

«We zullen er nu niet over twisten...»

Edmond stapte door. Ze kwamen aan het kasteel. Garneerders uit de stad waren bezig de vestibule te versieren. Het personeel van baron de Porteira begaf zich dadelijk naar de keuken, waar het al druk toeging.

Tegen tien uur werd het levendiger op het voorplein. Door de

heldere winterlucht toeterden luid de auto's, die familieleden en andere genodigden aanbrachten.

François kwam met zijn ouders en zijn zuster Ethel. Hij werd van alle zijden begroet. Maar dadelijk werd er gefluisterd dat zijn broer Reginald niet aanwezig was.

Kwart na tien verscheen Beatrix. En al was het winter, toch stond ze te midden van een kostbare schat van bloemen.

Greta hoorde in de keuken vertellen, hoe smaakvol de jonkvrouw in een witte bruidsjacon gekleed was en hoeveel bloemen men haar gebracht had. Greta had wel willen weglopen.

't Personeel ging op een zijbordes staan, toen de bruidsstoet vertrok. Greta voegde zich bij de anderen. Ze durfde het niet laten. Edmond kon zulke scherpe zinspelingen maken.

Maar er werd om Edmond geroepen. Hij moest bij jonker François komen. En daarna reed hij op een fiets snel naar het dorp, dat vlakbij lag. Greta voelde zich wat veiliger, nu hij heen was. Ze stond achteraan. Ze sloot de ogen. Ze wilde de glorie van de andere niet zien. Ze voelde een groot verdriet en haat.

O, ze zou naar Gent gaan, na hun terugkeer en er Beatrix haar man ontnemen. Wraakzucht laaide op.

«Wacht maar, siste Greta bij zich zelve,» mijn tijd komt wel...»

De autostoet vertrok, langzaam rijdend door de bevlagde dreef, waar nu het zonlicht het uitzicht verblijdde.

Pachters vormden al een erewacht.

Het personeel keerde terug. Thans moest er weer duchtig gewerkt worden. Maar allen gingen, nu zij de vrijheid konden nemen, toch eerst naar de geschenken van Beatrix zien. Zilver en goud schitterde in de lijst van bloemen, in een afzonderlijke kamer.

Greta had weer de ogen willen dicht knippen voor al die pracht. Ze had het gevoel, alsof zij een recht bezat op dat alles. Maar haar gemoedstoestand wisselde snel. Het werd haar plots duidelijk dat zij maar een gewoon meisje was, dat jonker François van zich kon afstoten als hij het verkoos.

En weer greep hevige onrust haar aan. Weg was de overmoed... O, hoe zou de toekomst zijn ! Greta huiverde.

De bruidsstoet kwam aan het gemeentelicht, waar de veldwachter en enkele rijkswachters het volk op twee hopen had terug gedrongen. Het dorp was bevlagd. Alle belangstelling ging naar de bruid.

Plots stak achter het volk een meisje een kind omhoog.

«U vader trouwt vandaag», riep ze luid.

Maar eensklaps rukte Edmond haar weg en sleurde ze een naburige poort binnen. Een man volgde.

«Waar moet gij u mee?» snauwde hij woedend.

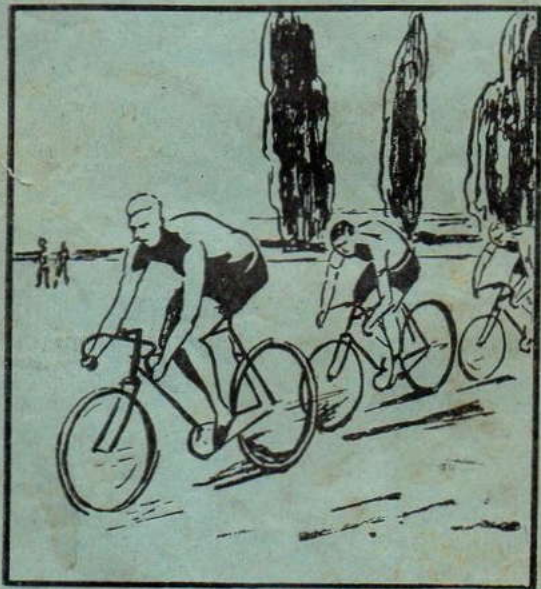
«Ha, ik herken uw snuit. Gij zat op dat gammel karretje

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr 465.

A. HANS.

De Groote Ronde

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

vanmorgen», antwoordde Edmond.

«Ja, en ge moogt gerust aan uw baas zeggen, dat ik Poelman ben, die François de Porteira uit de fabriek heeft gejaagd. Hij trouwt vandaag en Elza hier wil aan de mensen zijn kind tonen.»

Elza was een schraal meisje van misschien nog geen twintig.

«Die heeft ook op de fabriek gewerkt en François de Porteira heeft ze met een aalmoesje weggezonden, en als ge dat kind ziet, weet ge waarom !» hernam Poelman, honend.

«Dan had ze zo stom maar niet moeten zijn!» zei Edmond.

Hij richtte zich tot Elza.

«En ge laat u daartoe opstoken?» vroeg hij haar.

Hier schandaal komen maken.

Ze keek angstig nu.

«Weet ge wel dat ge daarvoor in de gevangenis kunt geraken ?» vervolgde Edmond. «Wie kan er bewijzen, dat uw kind van de jonker is».

«Bewijzen», zei Poelman. «Wat kunnen ons bewijzen schelen ? Als die rijke jonkvrouw het maar weet, wat voor een vent ze krijgt.»

«Ja, gij kunt gemakkelijk spreken ! Een onnozel meisje opjagen. En als zij in het kot geraakt, blijft gij er buiten. 't Is strafbaar wat er hier gebeurt. Ieder kan kinderen omhoog steken en zeggen, dat ze van de jonker zijn. Dat is niet moeilijk».

Het meisje was al bang. Ze had zich door Poelman laten opmaken, om naar Poeke te komen. Hij had het karretje gehuurd. Haar ouders wisten er niets van. Elza had eigenlijk erg tegen het plan opgezien, maar zij ook koesterde wrok tegen jonker François.

«Hoe is het nu, moet ik de gendarmen halen ?» vroeg Edmond. «Zeg het dan».

«O, neen, mijnheer, als het u belieft, doe het niet !», smeekte Elza. «Ik zal seffens naar Gent terug keren en niets meer zeggen».

«O, mijnheer, langs waar kan ik hier weg», vroeg ze. «Ik had hier niet mogen komen».

«Ga mee».

«Ik zal ze wel naar Gent voeren», sprak Poelman. «Ik heb ze gebracht ook».

«Neen, neen... ik zal er voor zorgen», zei Edmond. «En let zelf ook op. Ik keer weer».

En gewillig ging Elza met Edmond mee.

De dienstvaardige knecht bracht haar naar een verre halte van de stoomtram.

Op het dorp had men van die korte storing weinig bemerkte. De achtersten hadden wel horen roepen en bij het omkeren bemerkte, dat een meisje door de poort verdween. Maar slechts enkele vermoedden de ware toedracht. En ze zouden er niet dadelijk over praten. Voor de bruidsstoet scheen het voorval onopgemerkt voorbij te zijn gegaan.

Alleen baron de Porteira keek angstig naar de poort. Maar hij moest met de optocht het gemeentehuis binnen. Hij had Edmond het meisje in de poort zien duwen. En onrust beving hem. Maar hij moest nu zijn gelegenheidsgezicht zetten want de ambtenaar van de burgerlijke stand en de secretaris wachtten in de gemeentekamer.

Het volk drong al de kerk binnen, waar trouwens reeds veel meisjes en vrouwen de goede plaatsen ingenomen hadden.

Tijdens de huwelijksmis kwam Edmond op het dorp terug. Poelman zat er in een herberg, doch na een tijdje vertrok hij met zijn karretje.

Eindelijk verliet de bruidsstoet de kerk. En toen de auto's heengereden waren, keerde ook Edmond terug. Alle gevaar was nu voorbij. Het feest op het kasteel begon. Edmond was weer in de keuken en het personeel kreeg het druk.

Greta werkte hard mee. Zij moest niet in de zaal komen. Ze verliet de keuken niet. O, wat verlangde ze naar het einde van die voor haar zo vreselijke dag !

Greta hoorde dat de jonggehuwden vertrokken waren.

«Morgenavond zitten ze in een streek waar het zomer is», zei een der meiden. «Dat is toch eigenaardig op de wereld».

«Ja, rijk zijn ! Ge koopt met geld al wat ge wilt, zelfs de zon, als het wintert», sprak de werkvrouw.

Het personeel van «De Donk» moest de laatste tram halen. En tegen half acht vertrok Edmond met Greta en Martha.

De stappen helmden op de hard bevroren grond. Buiten de dreef vroeg Martha Roelens aan Edmond:

«Wat is er vanmorgen gebeurd ?»

De knecht schrok. In de keuken had niemand op het voorval gedoeld en Edmond meende, dat het voor van Leewerdals personeel onbekend was gebleven.

En plots stelde Martha hem die vraag ?

«Eh wel, ja, ik zal het u vertellen, nu ge er toch van horen ronken hebt», hernam Edmond. «Er had daar aan het gemeentehuis een groot schandaal kunnen gebeuren. Juist toen de stoet zou weg rijden, kwam er een weggejaagde uit de fabriek te Gent en hij moest mijnheer François spreken. De jonker liet mij roepen en zei, dat er op het plein een meisje was, dat schandaal wilde maken tegen hem. Ik moest dat beletten.

Zo, ik reed er vlug naar toe. Er stond veel volk, maar ik had het meisje vlug in de gaten, een mager ding uit Gent. Ze had een kindje mee. Ze stond gelukkig achter het volk. Ik kwam juist bijtijds. De auto's kwamen daar en het Gentse meisje stak dat kindje omhoog en riep dat zijn vader trouwde.

«En dat was op de jonker»? vroeg Martha.

«Vanzelfsprekend. Maar ze riep nog niet te luid. Er was een vent bij, die haar opstookte. Ze stond dicht bij de poort nevens het

A. HANS KINDERBIBLIOTHEEK

Nr 667

A. HANS

DE KOERS VAN DEN LUIAARD

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Kortich.

gemeentehuis en met een ruk had ik ze daar binnen. De vent volgde en wilde ruzie maken.»

En de knecht vertelde dan, hoe hij het meisje angst had aangejaagd voor de gendarmen en het gerecht. Zodat Elza gewillig meeding naar de tram.

«Onderweg vertelde ze van de jonker,», vervolgde Edmond.

En Greta hoorde tot haar diepe schaamte, dat die Elza uit de fabriek door de jonker gelokt werd naar dezelfde kamer waar zij zo dikwijls was geweest.

Edmond deelde dan mee, hoe ook Poelman vertrokken was.

Toen kwam het drietal al aan de «De Donk». Het moest wachten op de terugkeer van de baron en de barones.

Die bleven lang weg. De baron ontbood Edmond bij zich alleen.

«Hij weet het», dacht de knecht.

«Wadde isse dadde keweest met dat meiske?» vroeg de Porteira op strenge toon.

Hij keek indringend door zijn neusknijper. Edmond werd bang onder zijn blik.

Hij deed nu het hele verhaal. Al beheerste de Porteira zich, toch merkte Edmond wel dat hij geweldig schrok en zijn gemoed hevig bewogen werd.

«Isse door personeel van baron van Leewerdal daarvan geklapt?» vroeg de Porteira.

«Neen, mijnheer de baron, ik heb er niets van gehoord», loog hij.

«Kij sult swijk!» hernam de Porteira. «Isse van zelf een leugen van dat crapuul van Gent... isse wraak van Poelman, omdatte hij is uit de fabriek kesmijt... Maar kij hebt wel kedaan en ik sijn kontent».

De Porteira gaf de knecht een biljet van vijftig frank en Edmond dankte onderdanig.

De Porteira liet hem gaan.

Hij geloofde aan de schuld van François. Hij dacht aan zijn eigen jonge jaren. Maar hij was woedend, omdat zijn oudste zoon zijn slachtoffer in de fabriek had gekozen. Stadslieden hadden ze immers niet in hun macht zoals de afhankelijke mensen van de buiten. Van stadslieden kon men zulke schandalen verwachten gelijk Poelman er een had willen uitlokken. François had dat meisje nog een tijd moeten binden door geld. Met centen kon men veel bereiken.

De Porteira huiverde bij de gedachte wat er die morgen had kunnen gebeuren. Van Leewerdal was in staat geweest de huwelijksvoltrekking te verhinderen. Gelukkig had hij niets bemerkt.

Daarover peinsde de baron. Hij zou niets aan zijn echtgenote vertellen.

De Porteira bleef er nog lang over mijmeren. Maar aan Reginald, de verstotene, dacht hij niet. Men had op het feest over hem gezwezen.

Greta hielp de barones bij het ontkleden. Mevrouw was moe en had

hoofdpijn. Ze wilde dadelijk te bed. Haar spreken was eigenlijk brommen en snauwen.

«Ze vernedert me weer», dacht Greta. «Ik ben toch maar de meid».

Greta begon zacht te schreien.

Nu wist ze dat het van François vooral zinnelijke begeerte was geweest. Dat te Gent wonen, had hij uitgevonden om haar te veroveren en dan te paaien? Hij was een gewiekste verleider, een huichelaar...

En nu de toekomst... Een als die van het meisje uit Gent? Greta wrong zich van angst in haar bed... Ze dacht aan haar brave ouders, haar goede vader, haar eerbare moeder... O, als die alles moesten weten! En mevrouw... en de baron...

«O, liever spring ik dan in de put»! kreunde Greta.

Ze sliep die nacht bijna niet en 's morgens voelde ze zich akelig. Toch stond ze op. Ze moest zich goed houden voor Edmond... en ook voor Martha.

OVER HET GENTS FABRIEKSMEISJE

François en Beatrix hadden hun huwelijksreis in het Zuiden beëindigd. Het was twee dagen vóór Kerstmis en ze zouden het feest vieren op 't kasteel van baron van Leewerdal.

Heel de reis had François onrust gevoeld en bleef het meisje van Gent hem in de gedachten. Zouden zijn schoonvader en vader van het gebeurde weet hebben?

Over baron van Leewerdal was hij gerust gesteld, toen hij enige uren thuis was. Zijn schoonvader was zeer hartelijk en vroeg met de grootste belangstelling hoe de reis verlopen was.

De volgende dag reden François en Beatrix naar «De Donk». Ook hier werden ze buitengewoon vriendelijk verwelkomd.

François meende reeds dat er geen zwarte wolken aan de lucht waren.

Maar baron de Porteira vond dan gemakkelijk de gelegenheid om zijn oudste zoon in zijn werkkamer alleen te spreken. En nu schrok François. Zijn vader keek verstoord.

Zou hij over Elza of over Greta spreken? Ook om Greta was hij ongerust geweest.

«Uw reis is misschien niet zo plezierig geweest»? vroeg de baron de Porteira.

«Wat bedoelt ge papa?»

«François, we zitten hier tegenover elkaar... en doe dus niet onnozel. Ik weet waarom ge op de morgen van het huwelijk Edmond naar het dorp hebt gezonden».

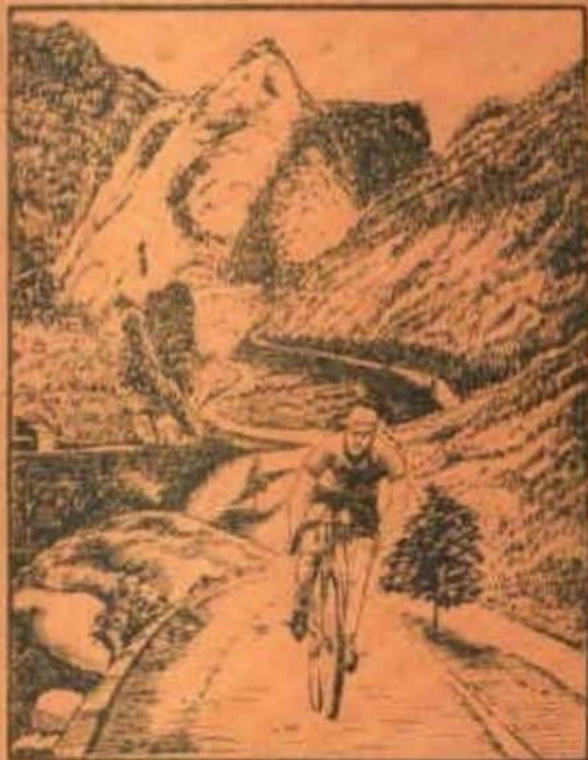
«O, om de wraak van Poelman, die een gemene streek wilde

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 671

A. HANS

De eerste Ronde van Frankrijk

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Kortrijk.

ABRAHAM HANS

OVER BERGEN DAL

bewerkt door Jan Marchau

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

HELIOS N.V.
ANTWERPEN / AMSTERDAM